

Mandantenbrief

Informace o daních, právu a hospodářství v České republice

Vydání Únor 2012 • www.roedl.cz

Obsah

Právo aktuálně

- > Pozor na trestní odpovědnost obchodních společností
- > Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu

Daně aktuálně

- > Vybrané změny v zákoně o DPH od ledna 2012

Ekonomika aktuálně

- > Vnitřní kontrolní systém společnosti – nástroj jistoty pro vlastníka i auditora

Právo aktuálně

Pavel Koukal, Rödl & Partner Praha

Jak jsme již předběžně avizovali v prosincovém vydání, nabyl od 1. ledna 2012 účinnosti nový zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, č. 418/2011 Sb., který za stanovených zákonných podmínek nově zavádí i trestní odpovědnost obchodních společností. Vzhledem k zásadnímu významu a závažnosti dopadů této nové právní úpravy na podnikatelskou sféru v České republice, považujeme v tomto směru za potřebné podat naši rozšířenou právní informaci a související doporučení.

> Pozor na trestní odpovědnost obchodních společností

Úvodem je třeba zdůraznit, že zákon o trestní odpovědnosti právnických osob zavádí takzvanou pravou (úplnou) trestní odpovědnost obchodních společností a dalších právnických osob, tedy jejich samostatnou veřejnoprávní odpovědnost za vybrané trestné činy (přečiny a zločiny) podle trestního zákoníku, s bezprostředními právními důsledky spočívajícími v možnosti uložení trestů a/nebo ochranných

opatření, uložených soudem v rámci trestního řízení vedeného přímo proti právnické osobě. Touto konstrukcí se tak nová česká právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob zásadním způsobem odlišuje od právní úpravy německé nebo slovenské, které představují takzvanou nepravou (kvazi) trestní odpovědnost právnických osob, založenou na principu vedlejšího finančního nebo majetkového postihu za trestný čin vlastního pachatele (fyzické osoby), který je, respektive v době spáchání činu byl, v kvalifikovaném vztahu s dotčenou právnickou osobou (byl v postavení jejího statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu, vedoucího zaměstnance atp.).

Trestní odpovědnost pouze za vybrané trestné činy

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim z logických důvodů nestanoví trestní odpovědnost právnických osob za všechny trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákoníku, č. 40/2009 Sb., nýbrž pouze za vybraný okruh trestných činů, u nichž jejich postih vyžadují příslušné mezinárodní smlouvy a/nebo závazné předpisy Evropské unie, kterými je Česká republika vázána.

Jedná se přitom zejména o vybrané trestné činy proti majetku (podvod, pojišťný podvod, úvěrový podvod, dotační podvod, podílnictví, legalizace výnosů z trestné činnosti, neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací aj.), trestné činy hospodářské (zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby, neodvedení daně, pojištění na

sociální zabezpečení a podobné povinné platby, nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení, zkruslování údajů o stavu hospodaření a jmění, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě aj.), trestné činy *proti životnímu prostředí, korupční trestné činy* (přijetí úplatku, podplacení a nepřímé úplatkářství), jakož i vybrané trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (např. neoprávněné zaměstnávání cizinců) a konečně i vybrané trestné činy v oblasti postihu organizovaného zločinu, obchodu s lidmi a vykořisťování dětí, jakož i drogových a rasově motivovaných jednání.

Konstrukce trestní odpovědnosti

Z hlediska vyhodnocení a účinného předcházení rizik podnikajících právnických osob (v rámci Corporate Compliance), souvisejících s novou právní úpravou, je klíčovou zejména právní konstrukce trestní odpovědnosti právnické osoby, která je založena na těchto hlavních principech:

Trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný jejím jménem nebo v jejím zájmu a nebo v rámci její činnosti, jestliže jej spáchala fyzická osoba ve specifickém vztahu k právnické osobě a jestliže lze takový trestný čin právnické osobě takzvaně přičítat podle § 8 odst. 2 zákona, to je jestliže byl trestný čin spáchaný jednáním orgánů právnické osoby (jednatelů u s.r.o., členů představenstva u a.s. atd.) nebo toho, kdo vykonává u právnické osoby řídicí nebo kontrolní činnost (i když není statutárním orgánem nebo jeho členem) a nebo toho, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení právnické osoby. Vedle toho je možné trestný čin právnické osobě přičítat i tehdy, pokud byl čin spáchaný jednáním zaměstnanců nebo osob v obdobném postavení (prokurista, zmocněnec atp.) při plnění pracovních úkolů na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo dalších osob uvedených v § 8 odst. 1 a) až c) zákona anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřízeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků trestného činu.

Za závažnou lze považovat skutečnost, že trestní odpovědnost právnické osoby nebrání, pokud se nepodaří zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala protiprávním způsobem uvedeným v § 8 odst. 1 a 2 zákona a tedy založila trestní odpovědnost právnické osoby. Trestní odpovědnost právnické osoby přitom přechází na všechny její právní nástupce.

Za trestné činy spáchané právnickou osobou je možné soudem uložit jak tresty (zrušení právnické osoby, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci nebo jiné majetko-

vé hodnoty, zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí a uveřejnění rozsudku), tak za stanovených podmínek i takzvaná ochranná opatření (zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty). Platí přitom, že právnické osobě lze uložit tresty a ochranná opatření buď samostatně a nebo vedle sebe, nelze však uložit peněžitý trest vedle propadnutí majetku a trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty vedle zabránění téže věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Trestní řízení vedené proti právnickým osobám

Na trestní řízení, resp. trestní stíhání vedené proti právnické osobě se použijí příslušná ustanovení *trestního řádu, č. 141/1961 Sb.*, pokud zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim nestanoví jinak. Velmi významná je v těchto souvislostech výslovná právní úprava zákazu souběhu trestního a správního (administrativně správního) postihu za totéž protiprávní jednání (skutek), která stanoví, že zahájení trestního stíhání proti právnické osobě brání tomu, aby o témže skutku proti téže právnické osobě probíhalo řízení o správním deliktu. Trestní stíhání proti právnické osobě nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, jestliže dřívejší řízení pro týž skutek proti téže právnické osobě skončilo pravomocným rozhodnutím o správním deliktu a toto rozhodnutí nebylo zrušeno.

Proti obviněné právnické osobě a obviněné fyzické osobě se koná společné řízení, jestliže jejich trestné činy spolu souvisejí a pokud tomu nebrání důležité důvody; ve společném řízení se však trestní odpovědnost právnické a fyzické osoby posuzuje samostatně.

Nové požadavky související se zavedením trestní odpovědnosti právnických osob

S ohledem na konstrukci a hlavní principy nově zavedené trestní odpovědnosti právnických osob, zejména pokud jde o jednání zaměstnanců, je třeba nyní věnovat zvýšenou pozornost přijetí konkrétních a zejména *účinných opatření* k zamezení, popřípadě k odvrácení následků trestných činů spáchaných fyzickými osobami, jejichž jednání lze obchodní společnosti přičítat.

Z toho vyplývají v souvislosti se zavedením trestní odpovědnosti právnických osob i zcela nové úkoly pro interní systémy Corporate Compliance (CC), a to zejména přizpůsobení stávajících programů a postupů Compliance nové právní úpravě a s ní spojeným novým požadavkům, prosazení tzv. Criminal Compliance jako nedílné součásti CC a zejména pak potřeba zcela konkrétních změn ve vnitřních předpisech, organizačně technických opatření a interní kontrole obchodních společností, jednoznačně zaměřených na odstranění jejich formálnosti, neefektivnosti a neurčitosti.

Kontakt pro další informace

JUDr. Pavel Koukal

Advokát

Associate Partner

Tel.: +420 236 163 710

E-mail: pavel.koukal@roedl.cz

Monika Štýsová, Rödl & Partner Praha

V listopadu loňského roku vláda ČR předala Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR návrh novelizace občanského soudního řádu, tedy zákona č. 99/1963 Sb., a exekučního řádu, tedy zákona č. 120/2001 Sb., a dalších navazujících právních předpisů. Návrh zákona, sněmovní tisk 537, byl zařazen do 2. čtení na jednání Ústavně právního výboru ve druhé polovině měsíce ledna 2012. V kostce lze říci, že záměrem navrhovatele je ulevit justici od břemene formálních úkonů, doplnit paletu způsobů provedení výkonu rozhodnutí o nástroje dosud zákonem neupravené, avšak praxí předjímané, a celkově řízení urychlit.

> Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu

V listopadu loňského roku vláda ČR předala Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR návrh novelizace občanského soudního řádu, tedy zákona č. 99/1963 Sb., a exekučního řádu, tedy zákona č. 120/2001 Sb., a dalších navazujících právních předpisů. Návrh zákona, sněmovní tisk 537, byl zařazen do 2. čtení na jednání Ústavně-právního výboru ve druhé polovině měsíce ledna 2012. V kostce lze říci, že záměrem navrhovatele je ulevit justici od břemene formálních úkonů, doplnit paletu způsobů provedení výkonu rozhodnutí o nástroje dosud zákonem neupravené, avšak praxí předjímané, a celkově řízení urychlit.

Soudy předají své spisy exekutorům

Obecné soudy mají nadále nařizovat a provádět již jen výkon rozhodnutí ve specifických oblastech, jako je výchova a výživa nezletilých dětí, vykázaní ze společného obydlí, pohledávky ze soudních poplatků a nákladů, je-li oprávněným stát, a pohledávky ve správě finančních a celních orgánů a správy sociálního zabezpečení atd. Navrhované znění přechodných ustanovení stanoví, že u těch řízení o výkonu rozhodnutí, která po nabytí účinnosti novely (předpokládá se k 01.07.2012) budou spadat do působnosti soudních exekutorů, soud věci rovnoměrně rozvrhne soudním exeku-

torům jmenovaným do obvodu soudu a předá jim své spisy a tato řízení pak budou pokračovat jako exekuce. Účinky zahájení řízení a vykonaných úkonů zůstanou zachovány. Oprávnění budou moci do jednoho měsíce od předání spisu i bez udání důvodu navrhnout zastavení exekuce nebo požádat o změnu exekutora. O zaplacené soudní poplatky budou sníženy náklady exekuce.

Zahájení exekuce nově

Exekuční řízení podle nového exekučního řádu se sice i nadále bude zahajovat doručením exekučního návrhu soudnímu exekutorovi, exekutor však už nebude, jak tomu je dnes, žádat soud o pověření k provedení navrhované exekuce, takže žádné usnesení o nařízení exekuce již soudem vydáváno nebude. Posuzování náležitostí exekučních návrhů, jímž se nyní zabývají soudy, přejde na soudní exekutory. Soudní exekutor účastníkům doručí pouze vyznění o zahájení exekuce, přičemž toto vyznění nebude rozhodnutím, a bez dalšího přistoupí k vydávání exekučních příkazů. Možnost brojit proti rozhodnutím soudního exekutora odvoláním bude omezena. Základní procesní obranou proti exekuci má být návrh na zastavení nebo odklad.

Rejstřík zahájených exekucí

Prvním úkonem v exekučním řízení bude zápis příslušných údajů do rejstříku zahájených exekucí. Tento rejstřík bude neveřejný (odlišnost od současné Centrální evidence exekucí, která nadto zahrnuje pouze pravomocně nařízené exekuce) a bude přístupný pouze soudům a jeho správcem bude Ministerstvo spravedlnosti ČR. Návrh zákona stanoví, že výmaz údajů z rejstříku má následovat až 25 let po skončení exekuce.

Exekuce prodejem nemovitostí

Dosti značných změn má doznat úprava nuceného zpeněžení nemovitostí. Za účelem ocenění nemovitosti bude nově výslovně upravena možnost pro exekutora zjednat si do nemovitosti přístup v případech, kdy povinný odepře ustanovenému znalci součinnost. Proti usnesení o dražební vyhlášce nebude nově přípustné odvolání a na vylučovací žaloby, které budou exekutorem vyhodnocené jako zjevně nedůvodné, nebude při řízení brán zřetel. Jako velká výhoda se jeví to, že v novele je výslovně upraveno, že vydražitelé budou mít možnost doplacení nejvyššího podání úvěrem a že za účelem zajištění tohoto úvěru bude možné zřídit zástavní právo na vydražené nemovitosti. Povinnému také přibude povinnost vyklidit vydraženou nemovitost.

Předražek

Nejednoznačným se jeví zavedení zcela nového institutu – tzv. předražku, který bude zakládat třetím osobám možnost, aby do 15 dnů ode dne zveřejnění usnesení o příklepu navrhli nabytí nemovitosti za částku alespoň o čtvrtinu

Mandantenbrief

vyšší, než činilo dosažené nejvyšší podání. Pokud tedy třetí osoba způsobem stanoveným novelou sdělí, že je ochotná o více jak čtvrtinu zaplatit více, než kolik činilo nejvyšší podání učiněné v dražbě, bude muset vydražitel zvýšit svoje nejvyšší podání na částku nejvyššího předdražku a pak se předdražitelem stane on. Navrhovatel předdražku bude povinen zaplatit navrhovanou cenu do 15 dnů, původnímu vydražiteli však zůstává lhůta na doplacení stanovená usnesením o příklepu. Podstatné však na celém tomto institutu je, že řádný návrh předdražku má vést ke zrušení usnesení o příklepu, což do jisté míry otvírá cestu k nátlaku na vydražitele a ex post ovlivňování výsledku dražebního jednání osobami, které se dražby třeba ani vůbec nezúčastnily, ač takovou příležitost bezpochyby měly. Úspěšnému prodeji nemovitostí má napomoci odstupňované snižování nejnižšího podání v případě několika neúspěšných dražeb. Zjednodušen má být rozvrh rozdělované podstaty, který již proběhne bez jednání, neboť veškeré informace o přihlášených věřitelích a jejich pohledávkách budou zveřejňovány v souvislosti s dražbou, resp. po jejím konání. Bude tedy na věřitelích, zda a jak tyto informace využijí při popírání ostatních pohledávek – zde se zřetelně projevuje zásada, že právo svědčí bdělým. Další diskutabilní moment přináší novela zákona o střetu exekucí č. 119/2001 Sb. – průtahy při provádění exekuce prodejem nemovitostí delší tří měsíců mají věřitelům s pohledávkami zajištěnými zástavním právem umožnit přerušit exekuci trpící takovými průtahy, čili posunout do pořadí exekuci vedenou pro ně.

Závěrem

Lze očekávat, že řada ustanovení v předkládané novele bude předmětem diskusí v průběhu zákonodárního procesu. Téměř s jistotou se tak stane v případě exekutorských zápisů se svolením k vykonatelnosti, kterýžto institut vládní návrh zákona míní zcela zrušit.

Kontakt pro další informace

Mgr. Monika Štýsová

Advokátka

Senior Associate

Tel.: +420 236 163 760

E-mail: monika.stysova@roedl.cz

Daně aktuálně

Václav Olšanský, Rödl & Partner Praha

Od 1. ledna 2012 nabyla účinnosti novela zákona o DPH, která byla vydána ve Sbírce zákonů pod číslem 370/2011 Sb. Tato novela kromě toho, že zvyšuje sníženou sazbu DPH z 10 na 14 %, o čemž jsme Vás informovali v minulém čísle, také přináší další změny. Informaci k vybraných změnách naleznete v tomto článku.

> Vybrané změny v zákoně o DPH od ledna 2012

Boj proti daňovým podvodům

Novela zákona o DPH od dubna 2011 zavedla do zákona o DPH nová pravidla, které mají pomoci státní správě v boji proti daňovým podvodům. Jedním z těchto pravidel je ručení kupujícího, který je plátcem DPH, za odvod DPH, kterou

má zaplatit prodávající správci daně. Do konce roku zákon o DPH tuto povinnost kupujícím dával ve dvou případech, a to, zjednodušeně řečeno, pokud věděli nebo mohli vědět, že prodávající úmyslně částku DPH neodvede nebo v případě, kdy nakoupili zboží nebo služby za cenu zjevně odlišnou od ceny obvyklé.

Od 1. ledna 2012 jsou uvedená pravidla doplněna o další situaci. Kupující ručí za zaplacenou DPH z koupeného plnění také v případě, pokud je úplata za toto plnění poskytnuta zcela nebo zčásti bezhotovostním převodem na účet vedený poskytovatelem platebních služeb mimo tuzemsko.

Z praktického pohledu to znamená, že kupující by měl věnovat při nákupech v tuzemsku od českých plátců DPH pozornost také tomu, zda platí na účet vedený v tuzemsku nebo v zahraničí a měl by vyhodnotit riziko, které z toho pro něj plyne.

Technické zhodnocení stavby a úprava odpočtu DPH

V případě technického zhodnocení stavby, které bude dokončeno od počátku roku 2012, se podmínky pro úpravu výše odpočtu DPH u tohoto technického zhodnocení budou nově sledovat po dobu 10 let od roku, ve kterém bylo toto technické zhodnocení pořízeno.

Opravné daňové doklady

Od počátku tohoto roku zákon o DPH upřesňuje náležitosti opravných daňových dokladů. Opravné daňové doklady mají do ledna 2012 tyto náležitosti:

- > obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění
- > daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje plnění
- > obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění
- > daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem
- > evidenční číslo původního daňového dokladu
- > evidenční číslo opravného daňového dokladu
- > důvod opravy
- > rozdíl mezi opraveným a původním základem daně
- > rozdíl mezi opravenou a původní daní
- > rozdíl mezi opravenou a původní úplatou

V případě hromadných oprav původních daňových dokladů nemusí být na opravném daňovém dokladu uvedeno evidenční číslo původního daňového dokladu, ale musí být ve vazbě na původní uskutečněná zdanitelná plnění uvedeno takové vymezení opravovaných plnění, aby souvislost mezi původním a opraveným zdanitelným plněním

byla jednoznačně určitelná. Dále plátce na opravném daňovém dokladu uvede souhrnně rozdíly mezi opravenými a původními základy daně a tomu odpovídající částky daně za veškerá opravovaná zdanitelná plnění. Výše uvedená úprava odpovídá postupu, který byl ze strany správců daně bez zákonné úpravy akceptován po předcházející novele zákona o DPH do konce roku 2011. Výše uvedený postup však do konce roku 2011 nebylo možné používat v případě, kdy úplata za zdanitelné plnění byla vyjádřena v cizí měně. Zákon o DPH nově pamatuje i na tuto situaci. V případě hromadné opravy původních daňových dokladů jedním opravným daňovým dokladem, bude moci plátce daně pro přepočtení hodnot vyjádřených v zahraniční měně na Kč použít příslušný směnný kurz ČNB platný první pracovní den kalendářního roku, ve kterém vznikl důvod opravy.

Kontakt pro další informace

Ing. Václav Olšanský

Daňový poradce

Tel.: +420 236 163 750

E-mail: vaclav.olsansky@roedl.cz

Ekonomika aktuálně

Zdeňka Müllerová, Rödl & Partner Praha

Každý si pravděpodobně uvědomuje, co pojem vnitřní kontrolní systém znamená, jakou má obsahovou náplň a k čemu zejména slouží. Podívejme se na tuto oblast blíže. Popíšeme smysl vnitřních kontrol, jejich podstatu a důležitost jak pro osoby uvnitř společnosti, tak pro auditora. Uživatelé funkčně nastavených vnitřních kontrol jsou osoby napříč celou společností. Vedení, management, řídicí pracovníci, řadoví zaměstnanci. Auditor je pak uživatelem zprostředkovaně.

> Vnitřní kontrolní systém společnosti – nástroj jistoty pro vlastníka i auditora

Zcela obecně je systém vnitřních kontrol souborem postupů zavedených managementem za účelem zajištění přiměřené jistoty, že bude dosaženo specifických cílů podniku. Jedná se o systematický řetězec opatření, která mají zabezpečovat dodržování interních norem, legislativy, správné využívání zdrojů, ochranu majetku, dosažení stanovených cílů a spolehlivost finančních výkazů. Bylo by chybou chápat vnitřní kontrolní systém jako systém interních směrnic,

Mandantenbrief

natož směrnic účetních. Interní směrnice mohou do jisté míry napomoci fungování vnitřních kontrol, nicméně jeho funkčnost samy o sobě nezajistí. Vnitřní kontrolní systém a jeho fungování nelze zaměňovat ani s interním auditem a jeho specifickou úlohou v podniku.

Při ověřování účetní závěrky se naši klienti každoročně setkávají se situací, kdy si auditorský tým zvolí některou z oblastí podniku pro detailnější prověření funkčnosti vnitřních kontrol (oblast nákupu, prodeje, personální oblasti, správy majetku, organizace účetnictví, informačních technologií, apod.). Je tak činěno za účelem seznámení se v dostatečné míře s účetní jednotkou a jejím prostředím, včetně její vnitřní kontroly tak, aby bylo možno identifikovat a vyhodnotit rizika významného zkresení účetní závěrky, ať již z důvodu podvodu nebo chyby, a navrhnout a provést další auditorské postupy. U našich mnohaletých klientů je samozřejmé, že prostředí jejich podniku známe téměř dokonale, nicméně je potřeba si naši znalost neustále aktualizovat a přesvědčovat se o skutečnosti, že sama účetní jednotka kontinuálně dbá na dodržování jí nastavených kontrolních mechanismů. Podotýkám, že auditor při auditu nemusí znát účetní jednotku tak dobře jako vedení při jejím řízení. Společnosti vlastněné mateřskou společností se pak řídí i koncernovými směrnici a při ověřování účetní závěrky bývá auditor ze strany mateřské společnosti požádán, aby byly jí vybrané oblasti rovněž prověřeny.

Vnitřní kontrolní systém a způsoby provádění jeho kontrol je podrobně popsán Auditorskými standardy, závaznými pro auditora pro vyhodnocení rizik vzniku významné nesprávnosti při auditu účetní závěrky. U většiny klientů bývá kontrolní systém zaveden úspěšně, nicméně v některých případech se jedná spíše o intuitivní postupy, bez vazby na konkrétní prameny vymezující jeho rozsah a řádné dodržování pravidel je podmíněno dobrou pamětí zúčastněných. Zde nachází svou neoddiskutovatelnou důležitou úlohu vnitřní směrnice společnosti, ovšem vytvořené „na míru“ konkrétní společnosti.

Pro přesnější přiblížení popisu vnitřních kontrol a inspiraci zmiňuji koncept COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), iniciativy amerického soukromého sektoru, jež je převzat i Auditorskými standardy. Iniciativa byla vytvořena v roce 1985 s hlavním cílem identifikovat faktory ovlivňující podvodné účetní výkaznictví a vytvořit doporučení jak snižovat jeho dopady. V roce 1992 vytvořila integrovaný rámec vnitřní kontroly považovaný za nejefektivnější rámec, který v současné době existuje (COSO Internal Control Framework). V jejím pojetí se kontrola skládá z pěti vzájemně propojených složek integrovaných do procesu řízení a odvozených od způsobu, jakým je společnost řízena. Pojetí vnitřní kontroly bylo ze strany COSO v průběhu času nadále rozšiřováno a upravováno (COSO ERM – Integrated Framework, 2004), ovšem základní prvky kontroly zůstávají.

Základní složky integrovaného rámce vnitřní kontroly

Kontrolní prostředí zahrnuje přístup vedení a osob pověřených řízením k vnitřní kontrole a její důležitosti, jejich povědomí o této kontrole a příslušné kroky. Kontrolní prostředí udává atmosféru organizace, ovlivňuje kontrolní povědomí jejích pracovníků. Základními faktory kontrolního prostředí jsou celistvost, etické aspekty, kompetence, odpovědnost, styl řízení.

Hodnocení rizik představuje identifikace a analýzy významných rizik pro dosažení cílů a slouží jako základ pro určení způsobu, jakým mají být rizika řízena.

Kontrolní činnosti jsou nutné pro dosažení cíle na všech úrovních řízení a napomáhají zajistit plnění vnitřně stanovených norem (například formou směrnic).

Informace a komunikace ve formě informačního systému hraje klíčovou roli ve vnitřním kontrolním systému. Výstupem mohou být zprávy pro vedení, včetně finančních a naopak všemožná sdělení ve směru od vedení k nižším úrovním zaměstnanců. Zajišťuje efektivní tok informací napříč celou organizací a se třetími stranami.

Monitorování činností a hodnocení jejich významu, evidence zjištěných nedostatků a zjednání nápravy. Sledování, že v průběhu času je funkčnost systému neměnná a stále plní svůj účel.

Ve světle výše uvedeného uvádíme v následující tabulce přehled možných nesprávných dojmů týkajících se vnitřních kontrol.

Dojem	Fakt
Vnitřní kontrola je postavena na silném souboru směrnic a postupů	Vnitřní kontrola je postavena na silném kontrolním prostředí
Za vnitřní kontrolní systém je odpovědný interní audit (hlavní účetní, finanční ředitel, oddělení řízení kvality, apod.)	Za vnitřní kontrolní systém je odpovědný management
Vnitřní kontrola souvisí pouze s finančním řízením	Vnitřní kontrola je součástí všech aspektů podnikových činností
Vnitřní kontrola je v podstatě negativní, obsahuje přehled toho, co se nesmí	Vnitřní kontrola pomáhá zefektivňovat postupy a plnit stanovené cíle
Vnitřní kontrola je nutné zlo	Vnitřní kontrola musí být součástí podnikatelských procesů, nikoli mimo ně
Dostatečně silná vnitřní kontrola ujišťuje, že nedojde k podvodům a omylům a účetní závěrka bude správná	Vnitřní kontrola poskytuje rozumné, nikoliv absolutní ujištění o tom, že je dosahováno cílů podniku

Závěr

Stručně nastínění obsahového vymezení vnitřních kontrol společnosti, jeho pojetí a mnohdy nedocenené důležitosti jak pro vedení společnosti tak pro auditory, zdaleka neob-

sáhne širokou škálu hledisek týkajících se vnitřních kontrol a výčet možných rizik, kterým společnost čelí. Jejich prvotní nastavení a průběžná kontrola jejich funkčnosti jsou nedílnou součástí řízení společnosti a prvkem jistoty, že bude organizovaně zamezováno vzniku chyb a omylů ať už nechtěných či záměrných. Kvalitní a funkční vnitřní kontrolní systém aplikovaný na všechny úrovně podniku může účinně zabránit, předejít nebo včas odhalit i případná podvodná jednání namířená proti společnosti z nejrůznějších směrů. Je v zájmu vlastníků a managementu zaměřit svou pozornost také na zkvalitňování vnitřních kontrol z důvodů popsaných výše. Odpovědnost managementu za vnitřní kontrolu by měla být brána vážně a zaměstnanci by měli chápat, jaká je jejich role v systému vnitřní kontroly a jak jsou jejich individuální činnosti spojeny s činnostmi ostatních.

V článku nebyly popisovány konkrétní případy a aplikace na vybrané oblasti vnitřního prostředí společnosti. Článek měl být vodítkem a úvodem pro zamyšlení. V následujících čís-

lech se k tématu vnitřních kontrol budeme navracet a popisovat jednotlivé oblasti blíže.

Kontakt pro další informace

Ing. Dušan Marek

Auditor

Associate Partner

Tel.: +420 236 163 305

E-mail: dusan.marek@roedl.cz

Mandantenbrief

Mandantenbrief Únor 2012, MK ČR E 16542

Vydavatel: **Rödl & Partner Consulting, s.r.o.**
IČ: 25724231
Platněřská 2, 110 00 Praha 1
Tel.: + 420 236 163 111
Fax: + 420 236 163 799
www.roedl.cz

Redakce: **Ing. Jana Švédová** – jana.svedova@roedl.cz

Layout/Sazba: **Ing. Tomáš F. Hanzl** – publikace@roedl.cz

Odborné články newsletteru jsou duševním vlastnictvím kanceláře Rödl & Partner a předmětem autorského práva. Uživatelé mohou články newsletteru a odborné informace obsažené na internetu stahovat, tisknout nebo kopírovat výhradně pro vlastní potřebu. Jakékoli jiné formy užití, změny celku nebo částí newsletteru, jeho rozmnožování, šíření nebo poskytnutí k veřejným účelům, bez ohledu na to, zda na internetu nebo v tištěné podobě, je možné pouze s předchozím písemným souhlasem kanceláře Rödl & Partner.